Umění pod vodou: interview s Jasonem deCaires Taylorem

Jason deCaires Taylor je sochař, ekolog a profesionální podvodní fotograf. Jedním z jeho nejnovějších věhlasných projektů je Museo Atlántico, sbírka více než 300 soch ponořených do vody ve španělském Lanzarote. Je to první počin tohoto druhu v evropských vodách. Taylorovo dílo je v současnosti vystavováno do 26. listopadu na Biennale Arte 2017 v Benátkách v Itálii. Součástí nejnovější kampaně DAN Europe **#WhyWeDoIt**, se Alert Diver pokouší ponořit do magického podvodního světa Jasona deCaires Taylora.

Jak jste se stal potápějícím se sochařem?

Svá sochařská studia jsem zahájil asi před 20 lety v Londýně. Tehdy jsem se již potápěl. Po dokončení uměleckých studií jsem pracoval v mnoha různých profesích, býval jsem i instruktorem potápění. Během těch let jsem začal více přemýšlet o moři jako o úžasném tvůrčím uměleckém prostředí a jak toto prostředí využít k vytvoření umělých podvodních útesů tvořených uměleckými díly.

S touto vizí před očima jsem se asi před deseti lety rozhodl vybudovat podvodní sochařský park v Karibiku. Začal jsem skromně v oblasti poničené hurikánem. Vystavěním parku jsem chtěl oblast znovu oživit a upozornit lidi na křehké přírodní oblasti. Od té doby jsem již vytvořil kolem 800 podvodních soch.

Co vás přitáhlo k oceánu a co pro Vás oceán znamená?

Když jsem byl dítě, žil jsem v blízkosti korálových útesů. Moji rodiče si často na víkend najímali loď a prozkoumávali jsme nedotčené ostrovy v Thajsku a Malajsii. Měl jsem veliké štěstí, že jsem již v mladém věku sedmi nebo osmi let prošel tak úžasnými zážitky, které ve mně zanechaly trvalý dojem a přinutily mě ke zkoumání uměleckých hranic i ohromného oceánu.

Oceán je neuvěřitelný prostor, kde se mohu odpojit, tichý svět, kde jsem zcela sám se svými myšlenkami. Je to jako překročit hranici do jiného světa, který je od toho našeho zcela oddělen. Je to opravdu velice zvláštní místo.

Co je Vaším tvůrčím záměrem?

Mé projekty nejsou jen umělecky zaměřené, ale také se týkají zachování mořského prostředí. To znamená, že má díla mají několik různých cílů. V praktické rovině vytvářejí umělé útesy, které poskytují alternativní povrch k životu pro korály a různé tvory a dále prostor, kam se mohou různí tvorové schovat a kde mohou žít.

V širší rovině je také cílem odvést lidi z křehkého přírodního prostředí a zavést je na hlubší místa v moři. Je to skrytý, často zapomenutý svět. Svou prací chci také poukázat na mnohé problémy, které naše oceány ovlivňují, a zároveň zvýraznit jejich neuvěřitelnou křehkost a zázračnost.

„Oceán je neuvěřitelný prostor, kde se mohu odpojit, tichý svět, kde jsem zcela sám se svými myšlenkami.“

Proč si myslíte, že je tak důležité, abyste svým dílem zvyšoval povědomí o zanedbávání oceánů lidskou rasou?

Potápím se už více než 20 let. Vídám místa, kde dříve bývaly čisté korálové útesy pulzující mnohotvárným životem. Nyní, když se na některá z těchto míst vracím, vidím, že jsou zcela zničena. V současné době je každá vědecká prognóza týkající se budoucnosti oceánu velice chmurná. Dělá mi to veliké starosti. Chci, aby i moje děti mohly zažívat to, co jsem v jejich věku prožil sám.

Má umění místo v procesu zvyšování povědomí o problémech oceánů a při zvyšování našeho respektu k nim?

Myslím si, že umění je klíčovým nástrojem. Vědci mohou předávat fakta a informace, ale jak všichni víme, lidé jsou impulzivní stvoření plná emocí. Cítím, že umění má sílu lidi opravdu propojovat a zároveň doufám, že díky tomuto stupni propojení budou lidé motivováni k pomoci při ochraně našich moří.

Povězte nám o Vašem projektu v Lanzarote., Co Vás na toto místo přivedlo?

Museo Atlántico se nachází asi 400 metrů od pobřeží Las Coloradas v hloubce asi 12-14 metrů. Skládá se z 12 různých instalací okolo 300 děl rozložených do různých oblastí muzea. Návštěvníci do muzea sestupují se školeným průvodcem a jsou prováděni postupně kolem každého vystaveného díla. Následně jsou odvedeni na výstupní místo do bezpečí své vlastní lodi.

Zatím jsem dokončil několik projektů v tropických vodách – hlavně v Karibiku. Práce v novém prostředí byla pro mě úžasně zajímavá Tento ostrov je zvláštní tím, že se k němu váže dlouhá historie umění spjatého s ochranou životního prostředí a s mnoha pozemními výstavami, které se životního prostředí blízce dotýkají. Proto bylo Lanzarote ideálním místem pro realizaci tohoto projektu.

Jaké to pro Vás bylo, když už byl projekt dokončen a lidé začali muzeum navštěvovat?

Byla to obrovská akce. Povolení, průzkumy, shromažďování finančních prostředků, politika… zkrátka mnoho zásadních problémů již při plánování a zahájení projektu, a to nezmiňuji vlastní stavbu muzea, což bylo ještě větším úkolem.

Nyní je vše hotovo. Cítím obrovskou úlevu. Mám radost, že do muzea průběžně přichází stále více a více potápěčů a že ho dokážou ocenit. Mě ale nejvíce potěšil pohled na osídlování oblasti místním divokým životem a integrace místa do mořského prostředí.

Máte v hlavě ještě mnoho dalších projektů. Co Vás nutí v této činnosti pokračovat?

Stále hledám nová prostředí, nové koncepty a různé způsoby, jak diskutovat o hrozbách, kterým čelí naše oceány. Toto společně se zacílením na překonání další aktuální výzvy je moje hlavní hnací síla.

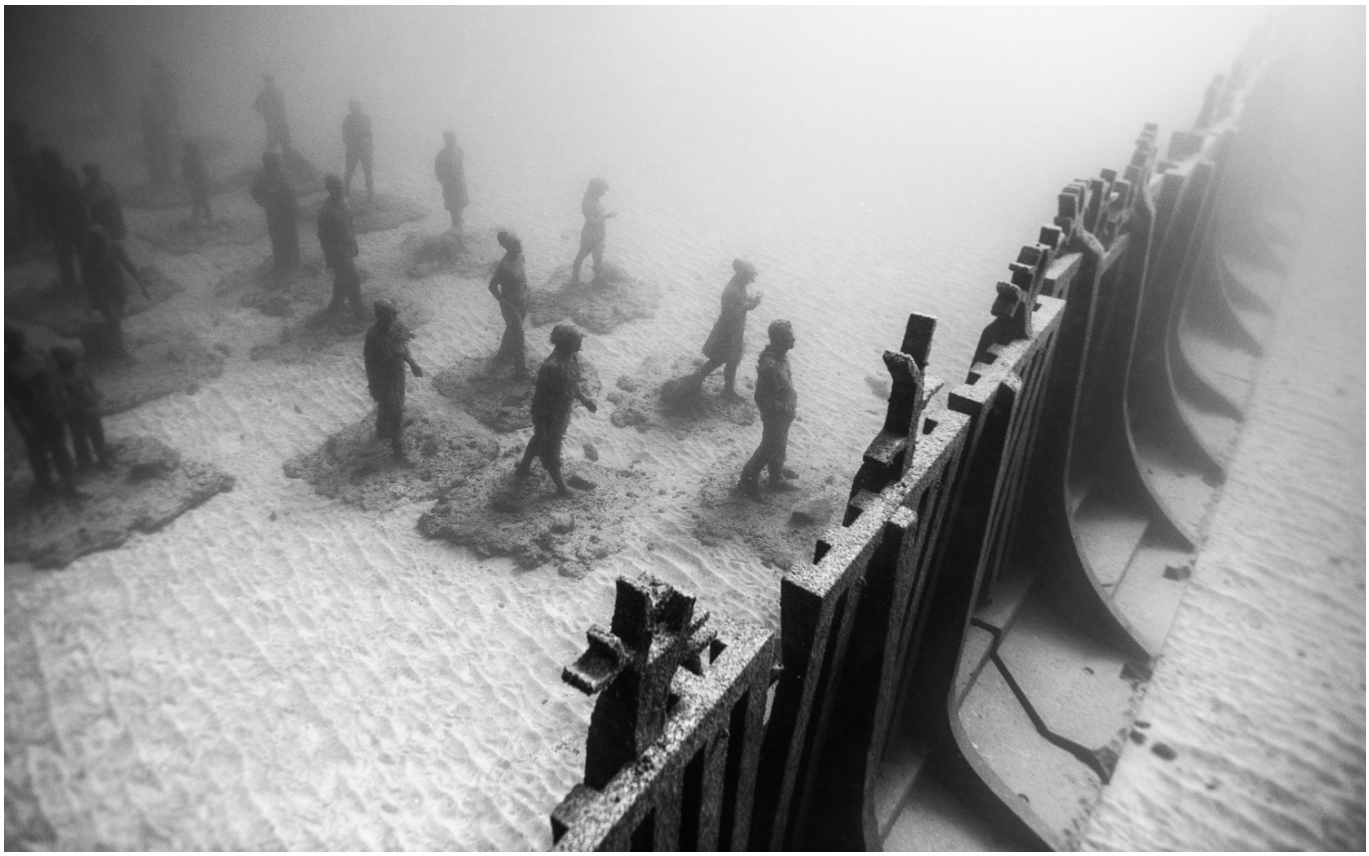
Co chcete prostřednictvím své tvorby sdělit lidem?

Máme sklon zapomínat, že jsme přirozenou částí prostředí. A že je dost důležité, aby to zahrnovalo i život v moři a splynutí s planetou. Takže doufám, že si lidé odnesou poznání, že my jsme stejně závislí na prostředí, jako je prostředí závislé na nás. Bohužel, tento vztah je jen zřídka vyrovnaný.

Týká se to i jiného pohledu na naše vlastní životy. Myslím, že zahrnutí moderních myšlenek do tohoto druhu dynamického podvodního prostředí nám může umožnit krátce vystoupit z vlastních životů a podívat se na sebe v jiném kontextu.

Při vašem vystoupení na konferenci TED jste prohlásil, že bychom se měli k oceánu chovat jako k muzeu a podle toho mu poskytovat ochranu. Proč si to myslíte?

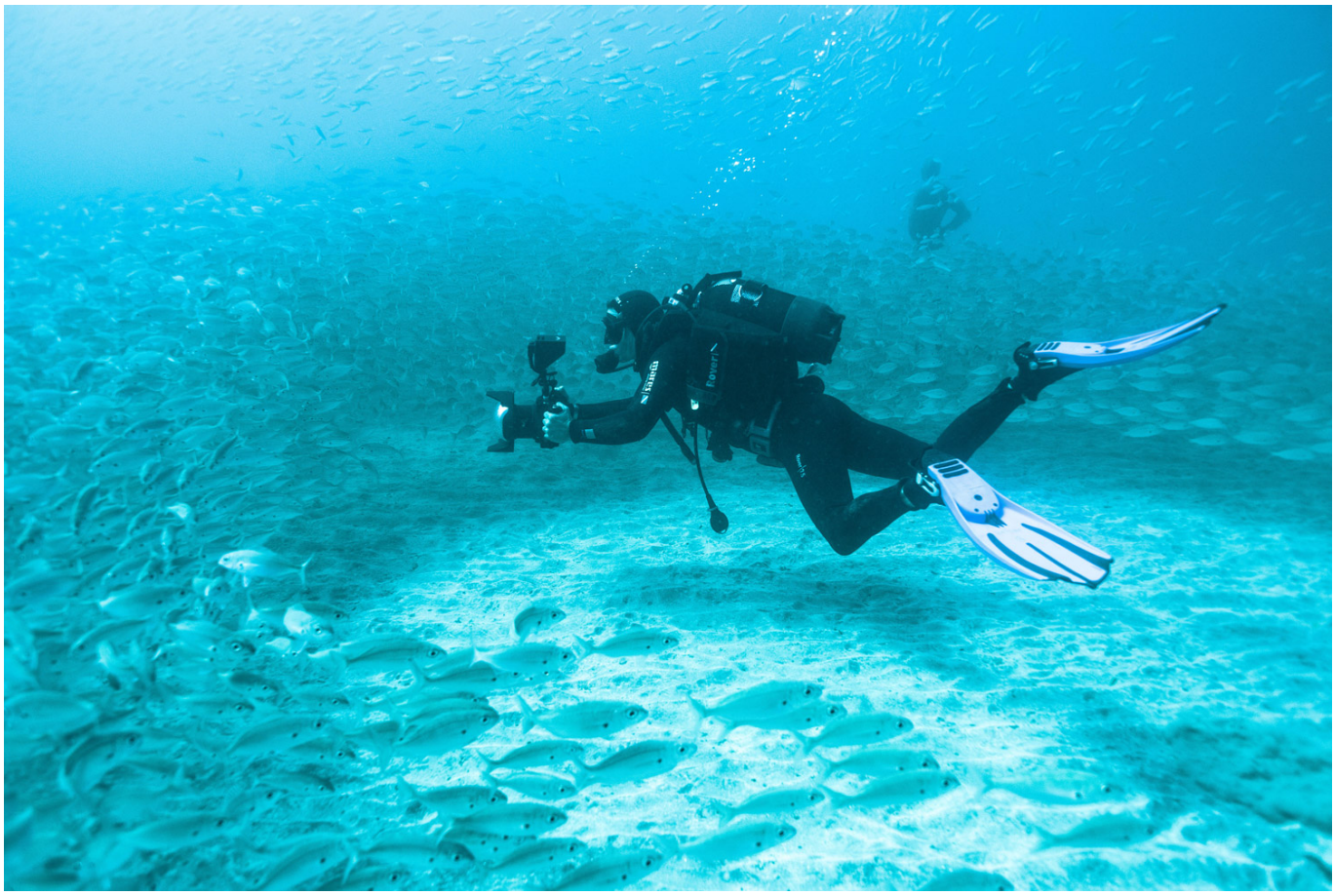
Nazýváme tyto projekty muzei, protože muzeum má velmi specifickou hodnotu a já jsem chtěl přisoudit stejnou hodnotu i našim oceánům. Když ukládáme do muzeí předměty, přemýšlíme o nich jako o vzácnostech, které si zaslouží uchování a ocenění. Chci, aby si lidé vytvořili stejný vztah i k našim mořím. Oceán je neuvěřitelně různorodá a nádherná oblast a na to často zapomínáme. Doufám, že když lidé přisoudí stejnou hodnotu, kterou přisuzují muzeu, i oceánu, změní se i jejich vztah k němu. Chci pokračovat v přeměně tohoto vztahu tak, aby lidé nechápali oceán jako něco, čeho se musí bát, ale jako něco, co by měli ctít a opatrovat.

Jak je pro Vás při zkoumání podvodního světa důležitá bezpečnost?

Bezpečnost je ve všech mých projektech životně důležitá. Mám štěstí, že v mnoha případech si mohu místa svých instalací vybrat. To mi umožňuje zvolit místa, která jsou velmi bezpečná, snadno přístupná a umístěná v rozumné hloubce. To mi dovoluje zapojit do zkoumání podvodního světa více nováčků, a to v prostředí, které je velmi zvládnutelné.

Mnoho mých muzejních projektů má strážce mořského parku, kteří místo sledují, bójky pro sestup a vzestup a také školené průvodce, kteří provádějí lidi po muzeích, takže potápění je vždy bezpečné.

Jak Vás DAN podporuje jako umělce a jako potápěče?

Práce v mořském prostředí má svá nebezpečí, obzvláště v mé neobvyklé a obtížné kariéře podvodního sochaře. Zabezpečení od DAN a vědomí, že mám pojištění pro případ nutnosti, má nevyčíslitelnou hodnotu.